

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Факультет природничих наук
Кафедра садово-паркового господарства та екології

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«ЗАПОВІДНА СПРАВА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітня програма	Екологія
Форма навчання	Денна/заочна
Розробники	Перегрим Микита Миколайович - кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри садово-паркового господарства та екології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/peregrym_m.pdf Тупіков Андрій Ігорович - кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри садово-паркового господарства та екології. Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/resume_tupikov.pdf Лазарєв Денис Олександрович - асистент кафедри садово-паркового господарства та екології. Портфоліо: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/lazarev_d.pdf
Контактна інформація	Перегрим Микита Миколайович - e-mail: mykyta.peregrym@gmail.com Тупіков Андрій Ігорович - e-mail: a.i.typicov@gmail.com Лазарєв Денис Олександрович - e-mail: lazarevden@ukr.net
Курс	другий
Семестр	четвертий
Тип освітнього компоненту	Обов'язковий циклу професійної підготовки
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 годин,
Форма контролю	екзамен (4 семестр)
Мова викладання	українська
Анотація освітнього компоненту, ключові слова	Цей освітній компонент знайомить здобувачів освіти з міжнародними принципами, підходами та національними законодавчими і нормативними основами охорони природи, збалансованого природокористування з метою гармонізації відносин в системі «суспільство-природа», а також формує вміння приймати оптимальні управлінські рішення в галузі заповідної справи, ефективності природоохоронної діяльності та збалансованого ведення лісового,

	<p>мисливського та садово-паркового господарства в межах наявних, а також створення нових об'єктів і територій ПЗФ; несе екоцентричну функцію та сприяє формуванню екологічної свідомості у здобувачів.</p> <p>Ключові слова: заповідна справа, біосферні заповідники, природні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.</p>
Мета освітнього компоненту	<p>Формування комплексу теоретичних та практичних знань про стан заповідної справи в Україні та світі, ролі заповідної справи в охороні природи та вирішенні екологічних проблем, а також формування вмінь, навичок та професійних компетентностей ефективного використання відомчих матеріалів заповідних територій різного рангу та категорій для наукового аналізу умов регіонів, визначення джерел та ступеня антропогенного впливу на природні комплекси заповідних територій й формування навичок з управління, комунікації та освітньо-виховної діяльності в природоохоронній сфері.</p>
Результати навчання	<p>Очікувані результати навчання:</p> <p>знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - історичні особливості розвитку заповідної справи; - класифікацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ); - нормативно-правові засади організації, управління, охорони й використання територій та об'єктів ПЗФ; - ключові території та об'єкти природно-заповідного фонду України; - специфіку ПЗФ як об'єкта управління; - основні етапи проектування та організації об'єктів ПЗФ; - основні шляхи збереження стійкості екосистем та їх біорізноманіття; - роль та значення Червоної та Зеленої книг у справі охорони рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин; - міжнародні засади співробітництва в галузі заповідної справи; - правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду; - концепцію Національної екологічної мережі в контексті Європейської; <p>загальні положення щодо створення національної екологічної мережі;</p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості організації рекреаційної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду; - особливості організації наукової роботи на об'єктах природнозаповідного фонду; - способи комунікації з громадськістю щодо вирішення проблем природно-заповідного фонду та екологічної мережі; - конкретні приклади природно-заповідних об'єктів України, зокрема біосферні заповідники, НПП, природно-заповідні об'єкти регіону; - про основні шляхи збереження стійкості екосистем та їх біорізноманіття; - шляхи організації громадських слухань щодо проблем природно-заповідного фонду та екологічної мережі <p>сформовані вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - складати обґрунтування стосовно доцільності створення певної категорії ПЗФ; - аналізувати ландшафтну репрезентативність територій ПЗФ; - планувати рекреаційну діяльність у межах ПЗФ; - оцінювати загрози стану об'єкта ПЗФ для розробки відповідних

	<p>природоохоронних заходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформувати свідоме прагнення діяти соціально, відповідально та свідомо; - самостійно готувати наукові повідомлення та презентації щодо формування та збереження ПЗФ та екологічної мережі й публічно виступати з ними; - практично застосовувати теоретичні знання для вирішення природоохоронних проблем; - виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття. <p>Вивчення освітнього компонента забезпечує формування ряду загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:</p> <p style="text-align: center;">Інтегральна компетентність (ІК):</p> <p>ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p style="text-align: center;">Фахові компетентності (ФК):</p> <p>ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК 8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. ФК 13. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами. ФК14. Здатність визначати роль біологічних систем в забезпеченні функціонування та розвитку екосистем, збереженні біорізноманіття.</p> <p style="text-align: center;">Успішне засвоєння змісту освітнього компонента дає можливість отримати такі програмні результати навчання:</p> <p>ПР 01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами. ПР 02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування. ПР 03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ПР 06. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття. ПР 16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі. ПР 17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів. ПР 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти. ПР 22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо</p>
--	---

	<p>збереження довкілля.</p> <p>ПР 23. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проєктів.</p> <p>ПР 28. Володіти знаннями про основні шляхи збереження стійкості екосистем та їх біорізноманіття.</p>
Передумови вивчення дисципліни	Освітній компонент ґрунтується на системі компетентностей, сформованих під час вивчення таких ОК: «Загальна екологія та неоекологія», «Вступ до фаху», «Ландшафтна екологія», «Екологія рослин з основами ботаніки», «Екологія тварин з основами зоології»
Форми, методи викладання та навчання	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання освітнього компоненту</p> <p>Методи: теоретико-інформаційні (лекція; лекція-візуалізація; пояснення, проблемні бесіди), практико-операційні (практичні роботи, розв'язання екологічних завдань); пошуково-творчі методи навчання (аналіз конкретних проблемних ситуацій в природоохоронній діяльності, розробка проєктів, «круглий стіл»).</p> <p>Передбачається використання наступних видів навчальних занять:</p> <p>Лекція (тематична лекція; лекція-бесіда, лекція-візуалізація)</p> <p>Практичні заняття (презентація / виконання вправ та завдань/ самостійна робота з джерелами інформації /розробка і презентація самостійних проєктів/ проведення дискусії)</p> <p>Виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи.</p> <p>За умов карантинних обмежень запроваджується дистанційна (відео конференції на платформі Microsoft Teams, використання матеріалів «Освітнього порталу») або змішана форми навчання.</p>
Обладнання	Інтерактивна дошка, ноутбук, екологічні атласи України
Діяльність здобувача	<p>Діяльність здобувача освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опанування теоретичного матеріалу; - виконання завдань практичних робіт; - виконання завдань самостійної роботи; - участь у дискусії; - робота з першоджерелами та їх аналіз.
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності: етичних принципів та визначених Положенням «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»» правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, та провадження наукової діяльності</p> <p>http://luguniv.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/06/poloj_akadem_dobro_3.pdf.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної діяльності.</p>
Feedback курсу	Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка або e-mail: – lazarevden@ukr.net (Лазарев Денис Олександрович); a.i.typicov@gmail.com

	<p>(Тупіков Андрій Ігорович). Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці ОК на освітньому порталі ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка та опитування здобувачів гарантом освітньої програми https://docs.google.com/forms/d/17XeHhln736K_slmxFe9bTYKoACwpZFw1gLIVFTysiLM/edit?ts=62037774</p>
--	--

Зміст освітнього компоненту

Модуль I. Теоретичні основи заповідної справи

- Тема 1. Заповідна справа як навчальна дисципліна: зміст, мета і завдання.
- Тема 2. Науково-методологічні засади заповідної справи.
- Тема 3. Основні законодавчі акти, щодо регулювання діяльності ПЗФ.
- Тема 4. Класифікація територій та об'єктів ПЗФ
- Тема 5. Створення та проектування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
- Тема 6. Економічні аспекти управління природно-заповідним фондом України.
- Тема 7. Теоретичні і практичні дослідження на заповідних територіях.
- Тема 8. Роль Червоної та Зеленої книги в системі збереження біоландшафтного різноманіття.

Модуль II. Характеристика основних категорій ПЗФ

- Тема 1. Природні й біосферні заповідники.
- Тема 2. Національні природні парки.
- Тема 3. Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища.
- Тема 4. Штучно створені території та об'єкти природно-заповідного фонду України.
- Тема 5. Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України.
- Тема 6. Природно-заповідний фонд Луганської області.
- Тема 7. Перспективи розвитку природоохоронної діяльності в Луганській області в контексті Регіональної програми з охорони навколишнього природного середовища на 2019-2025 рр.
- Тема 8. Природоохоронна діяльність на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду України.
- Тема 9. Рекреаційна й освітньо-вихована діяльність в установах природно-заповідного фонду
- Тема 10. Поняття екологічної мережі. Європейські та світові конвенції з охорони фауни та флори.

Розподіл навчального часу

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійні роботи	загальна кількість	лекції	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійні роботи
Перший модуль											
1.1.	Заповідна справа як навчальна дисципліна: зміст, мета і завдання.	8	2	2		4	9	1			8
1.2.	Науково-методологічні засади заповідної справи.	8	2			6	9	1			8
1.3.	Основні законодавчі акти, щодо регулювання діяльність ПЗФ.	10	2	2		6	9	1			8
1.4.	Класифікація територій та об'єктів ПЗФ.	8	2	2		4	11	1	2		8
1.5.	Створення та проектування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	12	2	4		6	13	2	2		9
1.6.	Економічні аспекти управління природно-заповідним фондом України.	10	2	2		6	9				9
1.7.	Теоретичні і практичні дослідження на заповідних територіях.	10	2	2		6	9	1			8
1.8.	Роль Червоної та Зеленої книги в системі збереження біоландшафтного різноманіття.	10	2	2		6	9	1			8
Другий модуль											
2.1.	Природні й біосферні заповідники.	10	2	2		6	9		1		8
2.2.	Національні природні парки.	10	2	2		6	9		1		8
2.3.	Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища.	10	2	2		6	9		1		8
2.4.	Штучно створені території та об'єкти природно-заповідного фонду України.	10	2	2		6	9		1		8
2.5.	Зонально-регіональний огляд	14	2	4		8	14	2	2		10

	заповідників і національних природних парків України.										
2.6.	Природно-заповідний фонд Луганської області	14	2	4		8	14	2	2		10
2.7.	Перспективи розвитку природоохоронної діяльності в Луганській області в контексті Регіональної програми з охорони навколишнього природного середовища на 2019-2025 рр.	10	2	2		6	9				9
2.8.	Природоохоронна діяльність на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду України.	10	2	2		6	9				9
2.9.	Рекреаційна й освітньо-вихована діяльність в установах природно-заповідного фонду.	8	2			6	10	1	1		8
2.10.	Поняття екологічної мережі. Європейські та світові конвенції з охорони фауни та флори.	8	2			6	10	1	1		8
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	180	36	36		108	180	14	14		152

Тематика лекційних занять

№ з/п	Тема	Кількість аудиторних годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Заповідна справа як навчальна дисципліна: зміст, мета і завдання.	2	1
2.	Науково-методологічні засади заповідної справи.	2	1
3.	Основні законодавчі акти, щодо регулювання діяльності ПЗФ.	2	1
4.	Класифікація територій та об'єктів ПЗФ	2	1
5.	Створення та проектування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	2	2
6.	Економічні аспекти управління природно-заповідним фондом України.	2	
7.	Теоретичні і практичні дослідження на заповідних територіях.	2	1
8.	Роль Червоної та Зеленої книги в системі збереження біоландшафтного різноманіття.	2	1
9.	Природні й біосферні заповідники.	2	
10.	Національні природні парки.	2	
11.	Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища	2	
12.	Штучно створені території та об'єкти природно-	2	

	заповідного фонду України.		
13.	Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України.	2	2
14.	Природно-заповідний фонд Луганської області	2	2
15.	Перспективи розвитку природоохоронної діяльності в Луганській області в контексті Регіональної програми з охорони навколишнього природного середовища на 2019-2025 рр.	2	
16.	Природоохоронна діяльність на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду України.	2	
17.	Рекреаційна й освітньо-вихована діяльність в установах природно-заповідного фонду.	2	1
18.	Поняття екологічної мережі. Європейські та світові конвенції з охорони фауни та флори.	2	1

Тематика практичних занять

№№ з/п	Тема	Кількість аудиторних годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Заповідна справа, її історія та сучасний стан в Україні.	2	
2	Законодавство і класифікація природно-заповідного фонду України.	2	2
3	Створення та проектування територій природно-заповідного фонду України.	2	2
4	Економічна діяльність установ природно-заповідного фонду.	2	
5	Наукова діяльність в установах природно-заповідного фонду.	2	
6	Червона, Зелена книги та міжнародні списки охороняємих видів, їх роль в збереженні біорізноманіття.	2	
7	Заповідники та національні природні парки.	2	2
8	Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища.	2	2
9	Штучно створені території та об'єкти природно-заповідного фонду України.	2	2
10	Природно-заповідні об'єкти за регіонами та природними зонами України.	4	2
11	Природоохоронна, рекреаційна та освітньо-виховна діяльність установ природно-заповідного фонду.	2	
12	Заповідна справа як галузь міжнародної природоохоронної діяльності.	2	
13	Природно-заповідний фонд Луганської області: проблеми та перспективи розвитку.	2	2

Питання для самостійного опрацювання

1. Історія розвитку заповідної справи у світі.
2. Історія заповідної справи в Україні.
3. Перспективи розвитку заповідної справи в сучасній Україні.
4. Біологічне різноманіття України, збереження та відтворення.
5. Заповідні території лісової і лісостепової зон України.
6. Заповідні території степової зони України.
7. Заповідні території гірських районів України.
8. Природно-заповідні об'єкти західних областей України, їх характеристика.
9. Ключові елементи національної екологічної мережі України.
10. «Червонокнижні» безхребетні України.
11. Охоронні категорії хребетних фауни України.
12. Охоронні категорії флори України.
13. Історія розвитку заповідної справи в Луганській області.
14. Проблеми і перспективи розвитку заповідної справи в Луганській області.
15. Аналіз перспектив розширення мережі природно-заповідних об'єктів Луганської області за рахунок створення нових.
16. Роль об'єктів ПЗФ в охороні рідкісних видів фауни Луганської області.
17. Роль об'єктів ПЗФ в охороні рідкісних видів флори Луганської області.
18. Категорії природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи
19. Природні резервати і національні парки у світовій системі природоохоронних територій.
20. Біосферні заповідники України.
21. Природні заповідники України.
22. Національні природні парки України.

Форми контролю:

Оцінювання за видами робіт (у %):

Письмові модульні контрольні роботи – 40 %;

результати роботи на практичних заняттях – 45 %;

завдання для самостійної роботи – 15 % (питання до самостійної роботи частково включено до модульних контрольних робіт).

Відповіді на практичних заняттях (участь у дискусіях) робота над завданнями у групах оцінюється за такими критеріями:

Ваговий бал – 5 балів за роботу на 1 практичному занятті.

Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях дорівнює:

$$8 \text{ практ.} \times 5 \text{ бал.} = 40 \text{ бал.}$$

– *«відмінно»*, одержують студенти, які всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; творче виконання завдань – 5 балів;

– «добре», заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання добре, але із певною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою; помилки, що допущені при виконанні завдань можуть бути виправлені з допомогою викладача – 4 бали;

– «задовільно», заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії – 3-2 бали;

– «незадовільно» виставляється студентам, які не оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою або взагалі не дають відповіді – 1-0 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти з тем і питань, які не розглядалися під час аудиторних занять і не увійшли до модульних робіт:

Самостійна робота - 15 балів (15 % за весь курс).

2 модульні контрольні роботи (підсумкове тестування відкритої і закритої форми) оцінюються по 20 балів.

Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.

Форма семестрового контролю – екзамен

Додаткові бали можуть бути нараховані за доповіді/публікації спрямування за освітнім компонентом на конференціях (5-10 балів залежно від рівня конференції; участь у II турі всеукраїнських олімпіад та конкурсах наукових робіт за спрямуванням освітнього компоненту (20 балів – участь, 30 балів – призове місце).

Перезарахуванню підлягають наявні результати навчання, які були здобуті у формальній освіті та відповідають за змістом й опанованими компетентностями і набутими програмними результатами навчання даному освітньому компоненту. Порядок перезарахування регламентує Процедура визнання результатів навчання здобутих у формальній освіті http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf

Перезарахуванню підлягають результати навчання отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому модулю, темі (темам) та ін., які передбачені робочою програмою (силабусом) даного освітнього компоненту. Порядок перезарахування регламентує Процедура визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_1_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf

Критерії оцінювання:

Максимальна кількість балів, що здобувач вищої освіти може отримати за опанування освітнього компонента, дорівнює 100 (100%).

Екзаменаційна оцінка складається з суми балів, які набрав здобувач за кожний модуль. Відповідність оцінок за різними системами (100-бальна система, ECTS, 4-бальна національна система) наведено в таблиці:

Шкала оцінювання

Національна	Відсоток	Шкала ECTS
відмінно	90 – 100%	A – відмінно – відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок
добре	83 – 89%	B – дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
добре	75 – 82%	C – добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками
задовільно	63 – 74%	D задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків
задовільно	50 – 62%	E достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки
незадовільно	21 – 49%	FX незадовільно – для одержання кредиту потрібне деяке доопрацювання
незадовільно	0 – 20%	F незадовільно – здобувач вищої освіти має відвідати факультативні заняття для повторного оцінювання освітнього компонента

Вважається що студент опанував освітній компонент у разі якщо набрав більше 50% балів.

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до затвердженої процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf).

Здобувачі вищої освіти, які отримали семестрову оцінку з освітнього компонента від 0 до 49 балів, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Здобувачі вищої освіти, які одержали від 21 до 49 балів, після належної самостійної підготовки мають право перескласти іспит або залік. Порядок перескладання регламентує

Процедура перескладання освітнього компоненту http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf

Здобувачі вищої освіти, які набрали від 0 до 20 балів, мають право ліквідувати академічну заборгованість після відвідування ними факультативних занять з метою їх повторного оцінювання за даним освітнім компонентом. Порядок перескладання регламентує Процедура проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf

Список рекомендованої навчальної літератури. Основна навчальна література

1. Андрієнко Т.Л. Заповідна справа в Україні / Т.Л. Андрієнко. - Київ, 2005. - 306 с.
2. Андронов В.А., Варивода Є.О., Тітенко Г.В.. Заповідна справа. Навчальний посібник. НУЦЗУ, Харків, 2013. – 204 с.
3. Грищенко Ю.М., Якимчук А.Ю. Природно-заповідні території та об'єкти лісового фонду (організація, охорона, управління): [навч. посіб.]. — Рівне: Волин. обереги, 2007. — 143 с.

4. Гродзинський М.Д. Заповідна справа в Україні: Навчальний посібник / [за заг. редакцією М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка]. - К.: Географіка, 2003. - 306 с.
5. Екологічний атлас України. – К.: «Центр екологічної освіти та інформації», 2009. – 104 с.
6. Заповідна справа: підручник / В.Д. Солодкий [та ін.]. - Чернівці : Зелена Буковина, 2005.- 288 с.
7. Ковальчук А. А. Заповідна справа: науково-довідкове видання. – Ужгород: підприємство «Ліра», 2002. – 328 с.
8. Мудрак О.В. Заповідна справа. Практикум. Навчально-методичний посібник для виконання практичних робіт студентами денної та заочної форми навчання спеціальності 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / О.В. Мудрак, Г.І. Кравчук, Ю.А. Єлісавенко, М.А. Дзюмак. - Вінниця: ВНАУ, 2011. - 96 с.
9. Основи заповідної справи. К.:«Київський університет», 2002. - 128 с.
10. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник / С.Ю. Попович. - К.: Арістей, 2007. - 480 с.
11. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. – К.: ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2009. – 332 с.

12. Додаткова література

1. Закон України “Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки”. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 47. С. 405-434.
2. Арапов О.А., Сова Т.В., Ференц В.Б., Іванченко О.Ю. Природно-заповідний фонд Луганської області. Довідник. – 2-е вид., доп. і перероб. – Луганськ: ВАТ «ЛЮД», 2008. – 168 с.
3. Богомаз М. В., Василюк О. В., Заворотна Г. В., Кучма Т. Л., Некрасова О. Д., Перегрим М. М., Плига А. В., Полянська К.В., Пішняк Д.В., Прекрасна Є.П. Проектований національний природний парк «Приірпіння та Чернечий ліс» / під ред. Є. Прекрасної. – К.: UNCG, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена. – 2016. 76 с., з дод.
4. Важливі ботанічні території Приазов'я / за ред. Т. Л. Андрієнко. - Київ: Альтерпрес, 2012 - 116 с.
5. Збірник методичних матеріалів з питань рекреаційно-туристичної діяльності на територіях природно-заповідного фонду. К., 2011. 272 с.
6. Зелена книга України / під заг. ред. чл.-кор. НАН України Я. П. Дідуха. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с
7. Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 6, Т. 1. Київ, Інститут зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України, 2018. 438 с.
8. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. — 2-ге вид., виправл. — К.: Знання, 2008 - 575 с.
9. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення (довідник). К.: Врожай, 2009. 40 с.
10. Рослинний світ у червоній книзі України: впровадження Глобальної стратегії збереження рослин. Матеріали міжнародної конференції (11-15 жовтня 2010 р., м.Київ). - Київ: Альтерпрес, 2010. – 320 с

11. Стеценко М.П. Питання державного управління національними парками, біосферними заповідниками та природними заповідниками. Заповідна справа в Україні: абсолютна заповідність чи європейська модель гармонії людини і природи? Збірник вибраних матеріалів / [за ред. М.П. Стеценка, Ф.Д. Гамора]. – Львів: «Тиса», 2017. – 63 – 67 с.
12. Червона книга України. Рослинний світ. М-во охорони навколиш. природ. середовища України, Нац. акад. наук України; за ред. Я. П. Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с
13. 50 рідкісних рослин Донеччини. Атлас-довідник / М. Перегрим, О. Василюк, О. Бронсков, О. Бронскова, Д. Ширяєва, Ю. Спінова, Г. Коломицев, О. Марущак, О. Оскирко – Київ: LAT & K., 2017. 64 с.
14. Peregrym M.M., Matsai N.Yu., Borovyk L.P., Gouz G.V., Havrylyuk Yu.V., Golovko V.O Herbaria and Plant collections from Luhansk region (Ukraine) // Herbaria of the 21st century: Achievements and challenges. Proceedings of the International Scientific Conference dedicated to the 100th anniversary of the National Herbarium of Ukraine (KW) – the Herbarium of M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine (1 October 2021, Kyiv). – Kyiv: M.G. Kholodny Institute of Botany, NAS of Ukraine, 2021. – P. 94-98.

Інформаційні ресурси

1. Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України. Природно-заповідний фонд України. – Режим доступу: <https://pzf.land.kiev.ua/>
2. Червона книга України. – Режим доступу: <https://redbook-ua.org/>
3. Міжнародний союз охорони природи (МСОП). – Режим доступу: <https://redbook-ua.org/>
4. <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/> - сторінка Всеєвропейської екомережі на сайті Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття
5. <http://www.unesco.org/mab/BRs/BRlist.shtml> - Список біосферних заповідників (резерватів), занесених до мережі програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера»
6. <http://unesco.org/mab> - сторінка Програми ЮНЕСКО „Людина і біосфера”, в рамках якої створена Світова мережа біосферних резерватів
7. Регіональна програма з охорони навколишнього природного середовища Луганської області на 2019-2025 роки <http://loga.gov.ua/sites/default/files/golova-acts/190221127.pdf>
8. Регіональна цільова програма моніторингу довкілля Луганської області на період до 2022 року <http://loga.gov.ua/sites/default/files/golova-acts/180731579.pdf>
9. Регіональна програма охорони та раціонального використання земель Луганської області нас 2019-2022 роки http://loga.gov.ua/oda/documents/official/pro_zatverdzhennya_regionalnoyi_programi_ohoroni_ta_racionalnogo
10. Peregrym M., Vasyliuk O., Bezsmertna O Public Educational Initiatives for Promotion of Knowledge about Rare Plants in Ukraine// Environmental Sustainability Education for a Changing World / Pénezsné Kónya E., Haigh M., Křeček J. (Eds.). – Springer, Cham, 2021. - P. 117-127 - https://doi.org/10.1007/978-3-030-66384-1_8